

O B S A H

PREDHOVOR	3
1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY GEODÉZIE	5
1.1. Úloha a rozdelenie geodézie	5
1.2. Meranie a mapovanie - základné pojmy	7
1.3. Meracie jednotky používané v geodézii	8
1.3.1. Meracie jednotky dĺžkové	9
1.3.2. Meracie jednotky plošného obsahu	9
1.3.3. Meracie jednotky uhlové	10
1.3.3.1. Prevody medzi meracími jednotkami uhlovými	11
1.3.4. Dĺžkové a plošné miery v siahovej sústave	11
1.4. Mierky	12
1.4.1. Číselné mierky	12
1.4.2. Grafické mierky	13
1.5. Tvar a rozmery Zeme	14
1.5.1. Zemepisné súradnice	16
1.6. Kartografické zobrazenie	17
1.7. Zanedbateľnosť zemského zakrivenia	20
1.7.1. Zanedbateľnosť zemského zakrivenia pri polohopisnom meraní	21
1.7.2. Zanedbateľnosť zemského zakrivenia pri výškových meraniach	23
1.8. Oprava zo zemského zakrivenia a refrakcie	24
2. HODNOTENIE MERANÍ - JEDNODUCHÉ ÚLOHY VYROVNÁVACIEHO POČTU	25
2.1. Meranie a úlohy vyrovnávacieho počtu	25
2.2. Meranie, meračské chyby a ich vlastnosti	26
2.3. Teoretické (merné) chyby	29
2.4. Zákon hromadenia (prenášania) chýb	30
2.5. Vyrovnanie podľa metódy najmenších štvorcov	33
2.5.1. Základné pojmy - vyrovnanie, opravy a váhy merania	33
2.5.2. Vyrovnanie priamych meraní rovnakej váhy	35
2.5.3. Vyrovnanie priamych meraní nerovnakej váhy	36
2.5.4. Vyrovnanie jednoduchých podmienkových meraní (do daného súčtu)	37
2.5.4.1. Vyrovnanie do daného súčtu pri meraniach rovnakej váhy	37
2.5.4.2. Vyrovnanie do daného súčtu pri meraniach rôznej váhy	39
2.6. Odvozené merné chyby	40
3. VYTÝČOVANIE MERAČSKÝCH PRIAMOK, STÁLÝCH VODOROVNÝCH UHLOV A URČOVANIE SKLONU JEDNODUCHÝMI MERAČSKÝMI POMÔCKAMI	43
3.1. Pomôcky na určenie zvislého a vodorovného smeru	43
3.2. Vizualne vytýčenie meračskej priamky	46
3.2.1. Stabilizácia meračských bodov	46
3.2.2. Signalizácia meračských bodov	47
3.2.3. Vytýčenie meračskej priamky	48
3.3. Vytýčovanie stálych uhlov jednoduchými pomôckami	49
3.3.1. Priezorové uhlové pomôcky	50
3.3.2. Zrkadlové uhlové pomôcky	50

3.3.3. Hranolové uhlové pomôcky	50
3.4. Sklonometry	54
4. MERANIE UHLOV TEODOLITOM	56
4.1. Rozdelenie teodolitov	56
4.1.1. Optické teodolity a ich konštrukcia	56
4.1.1.1. Nosné zariadenia teodolitov - stojany	58
4.1.1.2. Podložka teodolitu	58
4.1.1.3. Zariadenie na urovnávanie a dostredenie teodolitu	59
4.1.1.4. Osové systémy	60
4.1.1.5. Nastavovacie a navádzacie zariadenia	62
4.1.1.6. Ďalekohľad	62
4.1.1.6.1. Úprava ďalekohľadu pred meraním	65
4.1.1.7. Čítacie zariadenie	65
4.1.1.7.1. Automatické výškové indexy	69
4.1.1.8. Doplnkové zariadenia teodolitov	70
4.1.1.9. Druhy optických teodolitov	73
4.1.2. Elektronické (digitálne teodolity)	73
4.1.3. Laserové teodolity	76
4.1.4. Magnetické (buzolové) teodolity	77
4.1.5. Gyroteodolity	78
4.2. Všeobecné zásady pri meraní uhlov teodolitom	79
4.3. Skúška osových podmienok a oprava polohy osi teodolitu (rektifikácia)	81
4.3.1. Skúška a oprava indexovej chyby	83
4.4. Meranie vodorovných uhlov teodolitom	85
4.4.1. Metódy merania vodorovných uhlov	86
4.4.2. Presnosť vodorovných uhlov meraných teodolitom	90
4.5. Meranie zvislých uhlov teodolitom	93
4.5.1. Presnosť zvislých uhlov meraných teodolitom	96
5. MERANIE DÍŽOK	98
5.1. Priame meranie dĺžok meracím pásmom	98
5.1.1. Konštrukcia a druhy meracích pásiem	98
5.1.2. Doplnkové pomôcky na priame meranie dĺžok pásmom	100
5.1.3. Komparácia pásiem	100
5.1.4. Priame meranie dĺžky s vodorovne zaraďovaným meracím pásmom na vidlici	101
5.1.5. Meranie dĺžok meracím pásmom v sklonenej polohe	103
5.1.6. Presnosť priameho merania dĺžok meracím pásmom	104
5.2. Nepriame meranie dĺžok jednoduchými postupmi	106
5.3. Optické meranie dĺžok	108
5.3.1. Nitkový diaľkomer	109
5.3.1.1. Postup pri meraní dĺžky nitkovým diaľkometerom	112
5.3.1.2. Určenie konštant nitkového diaľkomera	113
5.3.1.3. Presnosť dĺžok určených nitkovým diaľkometerom	115
5.3.2. Diagramové diaľkomery (tachymetre)	117
5.3.2.1. Postup pri meraní dĺžky a prevýšenia diagramovým tachymetrom	119

5.3.2.2. Presnosť dĺžok a prevýšení určených diagramovým tachymetrom	122
5.3.3. Dvojobrazové meranie dĺžok	122
5.3.3.1. Základnicový diaľkomer (optický telemeter)	122
5.3.3.2. Dvojobrazové diaľkomery	126
5.3.4. Meranie dĺžok pomocou paralaktických uhlov	127
5.4. Elektronické meranie dĺžok	129
5.4.1. Princíp merania	129
5.4.2. Rozdelenie elektronických diaľkomerov a ich vybavenie	131
5.4.3. Základné vybavenie svetelného diaľkomera	132
5.4.4. Technológia merania elektronickými diaľkomermi	135
5.4.4.1. Redukcie (korekcie) meranej dĺžky	136
5.4.5. Presnosť merania	138
6. URČOVANIE POLOHY GEODETICKÝCH BODOV	139
6.1. Geodetické body a ich rozdelenie, bodové polia, geodetické siete	139
6.1.1. Spoločné zásady pre geodetické body	140
6.2. Polohové geodetické body, rozdelenie, kritériá presnosti	140
6.2.1. Súradnicový systém Jednotnej trigonometrickej siete katastrálnej (S-JTSK)	141
6.2.2. Základné polohové bodové pole	143
6.2.2.1. Podstata triangulácie. Trilaterácia	143
6.2.2.2. Trigonometrické siete na území ČSFR	144
6.2.2.3. Nomenklatúra triangulačných a mapových listov v súradnicovom systéme JTSK	145
6.2.2.3.1. Označenie mapových listov v súradnicovom systéme JTSK	146
6.2.2.4. Stabilizácia trigonometrických bodov	148
6.2.2.5. Orientácia na trigonometrických bodoch	150
6.2.2.6. Signalizácia trigonometrických bodov	150
6.2.2.7. Ochrana trigonometrických bodov	151
6.2.2.8. Dokumentácia a číslovanie trigonometrických bodov	152
6.2.3. Podrobné polohové bodové pole	152
6.2.3.1. Stabilizácia PBPP	152
6.2.3.2. Orientácia na PBPP	153
6.2.3.3. Signalizácia PBPP	153
6.2.3.4. Ochrana PBPP	154
6.2.3.5. Číslovanie a dokumentácia PBPP	154
6.2.3.6. Postup pri budovaní podrobného polohového bodového poľa	156
6.2.3.7. Spôsoby určenia bodov v PBPP	157
6.2.3.7.1. Stručná charakteristika jednotlivých spôsobov určenia bodov PBPP	158
6.2.3.8. Meranie centračných prvkov	161
6.2.3.9. Prevod excentricity meraných smerov	163
6.2.4. Výpočet smerníka a dĺžky strany	164
6.2.4.1. Výpočet pravouhlých súradníc z polárnych	167
6.2.5. Výpočet pravouhlých súradníc bodu určeného pretínaním napred z uhlov	167

6.2.5.1. Výpočet pravouhlých súradníc bodu určeného pretínaním napred zo smerníkov	169
6.2.6. Výpočet pravouhlých súradníc bodu určeného pretínaním z dĺžok	170
6.2.7. Výpočet pravouhlých súradníc bodu určeného pretínaním nazad	171
6.2.8. Vyrovnávanie súradníc PBPP určených pretínaním	175
6.2.9. Polygónové ťahy s kratšími dĺžkami strán	176
6.2.9.1. Výpočet pravouhlých súradníc vrcholových bodov polygónového ťahu obojstranne orientovaného a obojstranne súradnicovo pripojeného	178
6.2.9.2. Vyhľadávanie hrubej chyby v polygónovom ťahu	182
6.2.9.3. Polygónové ťahy s neúplnou orientáciou alebo pripojením	183
6.2.9.4. Nepripojené polygónové ťahy	185
6.2.10. Meranie vrcholových uhlov polygónového ťahu s trojpodstavcovou súpravou so závislou centráciou	187
7. PODROBNÉ POLOHOPISNÉ MERANIE	189
7.1. Zameranie pozemku dĺžkovým polohopisným meraním a zostrojenie plánu	191
7.2. Metóda pravouhlých súradníc (ortogonálna metóda)	193
7.3. Metóda polárnych súradníc (polárna metóda)	194
7.4. Metóda hromadného pretínania napred	196
7.5. Zobrazenie polohopisu	196
7.5.1. Prístroje a pomôcky na zobrazenie polohopisu	197
7.6. Posudzovanie presnosti	201
7.7. Buzolové meranie	201
7.7.1. Zemský magnetizmus	202
7.7.2. Magnetické uhlomerne prístroje	204
7.7.2.1. Skúška a rektifikácia buzolových teodolitov	206
7.7.2.2. Presnosť buzolového merania	206
7.7.3. Zameranie buzolového ťahu a lesného detailu buzolovým prístrojom	207
7.7.3.1. Zobrazenie a grafické vyrovnávanie buzolového ťahu a zostrojenie polohopisného plánu	210
7.7.4. Orientačná odchýlka μ a zobrazovacia meridiánová konvergencia γ	212
8. VÝŠKOVÉ MERANIE	213
8.1. Rozdelenie výškových meraní	213
8.2. Výškový systém v ČSFR	214
8.2.1. Voľba polohy a stabilizácia nivelačných bodov	216
8.2.2. Ochrana nivelačných bodov	218
8.2.3. Označovanie a dokumentácia	218
8.3. Nivelačné prístroje a pomôcky	219
8.3.1. Nivelačné prístroje	219
8.3.1.1. Libelové nivelačné prístroje	220

8.3.1.2.	Kompenzátorové nivelačné prístroje	222
8.3.1.3.	Laserové nivelačné prístroje	225
8.3.1.4.	Doplnkové zariadenia nivelačných prístrojov	226
8.3.2.	Nivelačné pomôcky	227
8.3.3.	Skúška a rektifikácia nivelačného prístroja	229
8.4.	Nivelácia	231
8.4.1.	Princíp nivelácie	231
8.4.2.	Geometrická nivelácia zo stredu	233
8.4.2.1.	Klasifikácia nivelácií podľa požiadaviek presnosti a príslušnej metódy	234
8.4.2.2.	Všeobecné zásady pri meraní v ťahovej nivelácii	235
8.4.2.3.	Ťahová nivelácia	236
8.4.2.3.1.	Bočné zámery (zámery stranou)	239
8.4.2.3.2.	Nivelácia cez vodné plochy	239
8.4.3.	Presnosť nivelácie	240
8.4.3.1.	Chyby pri nivelácii	240
8.4.3.2.	Presnosť ťahovej nivelácie	243
8.4.3.2.1.	Krajné výškové odchýlky v ČSJNS	243
8.4.3.2.2.	Vyrovnanie nivelačného ťahu pri technickej nivelácii	244
8.4.4.	Podrobné nivelácie	245
8.4.4.1.	Nivelácia profilov	245
8.4.4.2.	Plošná nivelácia	247
8.4.5.	Základné úlohy výškového vytyčovania nivelačným prístrojom	248
8.5.	Trigonometrické meranie výšok	253
8.5.1.	Určenie výšok pri krátkych a dlhých zámerách	253
8.5.2.	Meranie zvislých uhlov	254
8.5.3.	Presnosť trigonometrického merania výšok	254
8.5.4.	Trigonometrické určenie výšok v polygónovom ťahu	256
8.6.	Barometrické meranie výšok	258
9.	TACHYMETRIA	259
9.1.	Terén a terénny reliéf	259
9.2.	Tachymetrické prístroje a pomôcky	263
9.3.	Terénne tachymetrické práce	264
9.3.1.	Rekognoskácia terénu, založenie a zameranie siete tachymetrických stanovísk	264
9.3.2.	Podrobné tachymetrické meranie	265
9.4.	Zostrojenie tachymetrického plánu	267
9.5.	Presnosť tachymetrie	269
10.	URČOVANIE PLOŠNÉHO OBSAHU (VÝMERY)	270
10.1.	Analytické určovanie plošného obsahu	270
10.1.1.	Výpočet výmer z pôvodných mier	270
10.1.1.1.	Výpočet plošného obsahu rozložením pozemku na jednoduché obrazce	271
10.1.1.2.	Výpočet plošného obsahu z pravouhlých súradníc	272

10.1.2. Výpočet výmer z mapy (z grafických mier)	274
10.1.2.1. Zrážka mapy	274
10.1.2.1.1. Dĺžková zrážka	275
10.1.2.1.2. Plošná zrážka	276
10.1.2.2. Spôsoby výpočtu výmer podľa údajov získaných z mapy ..	277
10.1.3. Výpočet výmer kombináciou z pôvodných a grafických mier	279
10.2. Planimetrické určovanie plošného obsahu	279
10.2.1. Nitkový planimeter	279
10.2.2. Polárne planimetre	282
10.2.2.1. Jednoduchý polárny planimeter	282
10.2.2.2. Presné polárne planimetre	285
10.2.2.3. Elektronické planimetre	286
10.2.3. Prepočítanie výmer	286
10.3. Určovanie plošných obsahov digitalizátormi	287
10.4. Presnosť určovania výmer	287
10.4.1. Posúdenie presnosti výpočtu výmer - krajné odchýlky	288
10.5. Výpočet a vyrovnanie výmer parciel v mapových dielach	289
10.5.1. Výpočet a vyrovnanie výmer v základnej mape ČSFR veľkej mierky	289
10.5.2. Výpočet a vyrovnanie výmer v lesníckych mapách	290
11. ŠTÁTNE MAPOVÉ DIELO A KATASTER NEHNUTEĽNOSTÍ	292
11.1. Štátne mapové dielo	292
11.1.1. Lesnícke mapovanie - základné údaje	294
11.1.2. Tvorba máp	296
11.2. Kataster nehnuteľností	297
11.2.1. Geometrický plán	299
11.2.2. Vytyčovanie hraníc pozemkov	299
12. FOTOGRAMETRIA	301
12.1. Úloha a rozdelenie fotogrametrie	302
12.2. Základné pojmy a vzťahy fotogrametrie	304
12.2.1. Stredové premietanie a optické zobrazenie	304
12.2.1.1. Komory na vyhotovenie meračských snímok	307
12.2.2. Fotografický proces a vlastnosti fotografických materiá- lov	309
12.2.3. Prvky vnútornej a vonkajšej orientácie fotografickej snímky	312
12.2.4. Stereoskopické videnie a meranie	314
12.3. Pozemná fotogrametria	321
12.3.1. Základné vzorce pozemnej stereofotogrametrie	321
12.3.2. Vyhodnocovacie prístroje pozemnej stereofotogrametrie ..	323
12.3.3. Mapovanie metódou pozemnej stereofotogrametrie	324
12.3.4. Vyhodnotenie snímok pozemnej fotogrametrie	325
12.3.5. Blízka fotogrametria	327
12.4. Letecká fotogrametria	328
12.4.1. Druhy a vlastnosti leteckých snímok	328
12.4.2. Príprava a uskutočnenie snímkovacieho letu	332

12.4.3. Náležitosti leteckej snímky	334
12.4.4. Jednosnímkové vyhodnotenie leteckých snímok	335
12.4.4.1. Grafické spôsoby vyhodnotenia leteckých snímok	336
12.4.4.2. Opticko-grafické vyhodnotenie (obkresľovanie) leteckých snímok	329
12.4.4.3. Opticko-mechanické vyhodnotenie (prekresľovanie) leteckých snímok	340
12.4.5. Dvojsnímková letecká fotogrametria	346
12.4.5.1. Univerzálna fotogrametrická metóda	346
12.4.5.2. Zjednodušené metódy priestorového vyhodnotenia leteckých snímok	354
12.4.6. Diferenciálne prekresľovanie leteckej snímky	357
12.4.7. Snímkové triangulácie	359
12.5. Interpretácia leteckých snímok	361
12.6. Diaľkový prieskum Zeme	366
13. CUDZOJAZYČNÉ EKVIVALENTY VYBRATÝCH TERMÍNOV	367
14. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	372
OBSAH	374

